

KS. WOJCIECH KAMCZYK

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydział Teologiczny

1600-lecie śmierci św. Hieronima: biblisty, dogmatyka, polemisty...

Sprawozdanie ze spotkania Sekcji Patrystycznej

przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski

(Wigry, 23–25 września 2019)

W pięknym otoczeniu jeziora Wigry, w malowniczo położonym byłym klasztorze kamedulskim w dniach 23–25 września 2019 r. odbyło się tegoroczne spotkanie Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski. Gospodarzami zjazdu byli s. dr Blanka Szymańska OCD oraz ks. dr Dariusz Zalewski (Ełk). Temat obrad brzmiał: *1600-lecie śmierci św. Hieronima: biblisty, dogmatyka, polemisty...*

Zjazd rozpoczął się już w poniedziałek powitalną kolacją, choć część uczestników zawitała do Wigier już w niedzielę, by słoneczny, poniedziałkowy dzień poświęcić na zwiedzanie Wilna. Same zaś obrady rozpoczęły się we wtorek. Najpierw przewodniczący Sekcji, ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski, powitał wszystkich zgromadzonych, wprowadził krótko w tematykę obrad, przypomniał ich porządek oraz podał najważniejsze ogłoszenia organizacyjne. Pierwszej części obrad przewodniczył o. prof. dr hab. Dariusz Kasprzak OFM Cap (Kraków). Najpierw głos zabrał ks. prof. dr hab. Leszek Misiarczyk z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W swoim wykładzie, zatytułowanym *Gdzie leżał starożytny Strydon? Wyniki najnowszych badań archeologicznych i topograficznych*, omówił różne propozycje badaczy dotyczące lokalizacji miejsca narodzin św. Hieronima. Sam skłaniał się raczej, by przyjmować jego położenie na peryferiach starożytnej Dalmacji, czyli Liburii. Następnym prelegentem była p. dr Magdalena Józwiak z Uniwersytetu Wrocławskiego, która zaprezentowała wykład *Ego [...] Hebraeus, Graecus, Latinus, trilinguis (Apol. 3,6). Św. Hieronim i jego egzegeza biblijna*. Wskazała w nim na fakt łączenia przez księcia egzegetów egzegetycznej tradycji aleksandryjskiej z antiocheńską oraz na jej chrystologiczne fundamenty. Podkreśliła również jego zamiłowanie do etymologii, symboliki liczb, przywoływania autorów klasycznych, do czego nie zawsze się przyznawał. Zaprezentowała również rozbieżne opinie różnych badaczy co do znajomości przez św. Hieronima języka hebrajskiego. Kolejnym mówcą sesji przedpołudniowej był ks. prof. dr hab. Mariusz Szram (KUL), który ze względu na niemożność przybycia przedstawił swój referat, łącząc się z uczestnikami obrad drogą internetową. W swoim przedłożeniu zestawiał Hieronima z Orygenesem, analizując egzegezę wybranych przypowieści Mateuszowych. Podsumowując, stwierdził, że Hieronim pozostawał pod znacznym wpływem egzegezy Orygenesesa, choć z niektórymi jego rozwiązaniami polemizował. Ostatni zabrał głos ks. dr Michał Sołomieniuk (PWSZ – Gniezno), którego referat nosił tytuł *Hieronimowe wstępy do ksiąg biblijnych w Wulgacie: zagadnienia ogólne i przykłady z zasobu Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie*. Zauważył, że przedmowy te

niewiele odnoszą się do samej księgi biblijnej, do której wprowadzają, a zwykle zawierają wiele wskazań ogólnych, motywów kierujących Hieronimem i innych uwag. Sesję przedpołudniową podsumowała dyskusja.

Po przerwie uczestnicy zjazdu wzięli udział w Eucharystii pod przewodnictwem i z homilią ks. bp. Jerzego Mazura, ordynariusza ełckiego, zaś po obiedzie mieli możliwość zwiedzenia zabudowań pokamedulskich, kościoła, krypty, apartamentów papieskich oraz zapoznać się z historią miejsca.

Obrady zostały wznowione o godz. 16.00. Sesję popołudniową poprowadził ks. dr Arkadiusz Nocoń (Rzym). Najpierw głos zabrał prof. dr hab. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski, który przedstawił referat *Recepcja pisarzy rzymskich w wybranych listach św. Hieronima*. W wygłoszonym w j. łacińskim przedłożeniu zajął się głównie gramatycznymi podobieństwami pomiędzy Hieronimem a niektórymi z pisarzy klasycznych, między innymi Seneką, Cyceronem czy Wergiliuszem. Po nim swoje refleksje zaprezentował ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski: *Blaski i cienie polskiej patrologii – wnioski po ukończeniu Słownika*. Prelegent przypomniał historię patrologii w Polsce oraz postacie wybitnych patrystów. Tę część obrad również zakończyła dyskusja.

O godz. 18.00 rozpoczęła się uroczystość wręczenia Jubileuszowej Księgi Pamiątkowej ks. prof. UAM dr. hab. Antoniemu Swobodzie. Życiorys i działalność naukową Jubilata przedstawił ks. prof. dr hab. Paweł Wygralak (UAM), natomiast laudacje wygłosili p. prof. dr hab. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski (w j. łacińskim) i ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski. Księgę Jubileuszową, specjalny numer „Vox Patrum”, zaprezentował redaktor naczelny periodyku, ks. dr hab. Marcin Wysocki (KUL). Po wręczeniu Księgi, odśpiewaniu *Plurimos annos* gratulacje złożyli przedstawiciele różnych ośrodków naukowych w Polsce, między innymi ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (Warszawa), ks. prof. dr hab. Stanisław Longosz (Lublin), ks. prof. dr hab. Jan Żelazny (Kraków) oraz ks. prof. dr hab. Paweł Wygralak (Poznań). Na zakończenie głos zabrał sam jubilat. Przytoczył wypowiedź Katona, który wobec propozycji wystawienia mu pomnika odmówił, stwierdzając, że lepiej, by pytano, dlaczego jeszcze nie ma pomnika, niż dlaczego go postawiono. Podziękował także wszystkim zebrany za udział w uroczystości i przygotowanie „tak wspaniałej” (jak się wyraził) Księgi. Uroczystość zakończyło wspólne świętowanie przy stole.

Ostatni dzień zjazdu rozpoczęła Eucharystia z homilią ks. dr hab. Waldemara Turka. O godz. 9.00 rozpoczęła się sesja przedpołudniowa, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Leszek Misiarczyk z Warszawy. Jako pierwszy swoje wystąpienie, zatytułowane *Dziewictwo jako ustawiczna walka dla Pana; argumenty biblijne w Listach św. Hieronima do Eustochium*, zaprezentował ks. dr hab. Waldemar Turek (Rzym). Podkreślił, że według Hieronima dziewictwo jest sprawą wolnego wyboru i jako takie ma większą wartość niż małżeństwo. Samo małżeństwo jest sprawą naturalną, a więc i dobrą, dziewictwo góruje nad nim ze względu na wolny wybór, przy czym Strydończyk wyróżniał dziewictwo duchowe i cielesne. Prelegent zaznaczył również, że monastycyzm Hieronima można nazwać biblijnym ze względu na fundamenty, na jakich opierał się autor. W kolejnym wystąpieniu ks. dr hab. Marcin Wysocki (Lublin) podjął temat *Eschatologicznego wymiaru życia monastycznego w Listach św. Hieronima*. Analizując wybrane teksty, zaznaczył, że wedle „zrzedliwego mnicha z Betlejem” tylko niektórym dane jest dotykać nieba na ziemi. Do szczęśliwców należą mnisi, bo odrzucając świat, oddają się królestwu niebieskiemu. Wreszcie głos zabrał ks. dr Arkadiusz Nocoń (Rzym), wygłaszając referat zatytułowany *Kult świętych w piśmie Hieronima „Przeciw Wigilancjuszowi”*. *Kwestia współczesnych tłumaczeń*. Przypomniał, że omawiany dokument stanowi ważny głos w obronie kultu męczenników i relikwii, zwrócił uwagę na niektóre nieścisłości, które wkradły się do pol-

skich tłumaczeń tego tekstu. Tę część spotkania zakończyła dyskusja, po której nastąpiła przerwa na kawę.

O godz. 11.00 miało miejsce wręczenie książki okolicznościowej. Została ona przygotowana przez prof. dr. hab. Jana Illuka i Wojciecha Stawiszyńskiego dla ks. prof. dr. hab. Stanisława Longosza. Tom, zatytułowany *Opera minora selecta*, stanowi wybór artykułów autorstwa ks. Longosza. Dwugłos na temat tomu przedstawili jego redaktorzy. Po uroczystości i podziękowaniach podjęto dyskusję dotyczącą spraw wydawniczych i aktualnych problemów.

Na zakończenie głos zabrał ks. prof. dr. hab. Bogdan Czyżewski, przewodniczący sekcji, który podsumował obrady, zapowiedział termin i temat kolejnego zjazdu, przedstawił kilka ogłoszeń organizacyjnych, a także podziękował gospodarzom, żegnając wszystkich uczestników i informując, że w przyszłym roku członków Sekcji Patrystycznej gościł będzie Kodeń.